

ალისა იოფე
გამოფენა
მშინ დანაშაული

ALISA YOFFE
EXHIBITION
WAR CRIMES

АЛИСА ЙОФФЕ
ВЫСТАВКА
ВОЕННЫЕ ПРЕСТУПЛЕНИЯ

6-12/09/2022

სხეულები № 1,2,3,4 ტილო, აკრილი
Bodies № 1,2,3,4 Acrylic, canvas
Тела № 1,2,3,4 Холст, акрил
320x148 см. 2022

ქართველების ეთნიკური წმენდა აფხაზეთის ომის დროს 1992-93 წლებში არ იქცა დიდი საერთაშორისო პოლიტიკური დისკურსის ნაწილად, რადგან იმ ომის ტრაგიკული მოვლენები წარსულის სხვადასხვა ინტერპრეტაციისა და მოვლენათა ქაოსურობის ბურუსით იქნა მოცული. დღეს სიტუაცია შეიცვალა, რაც საშუალებას გვაძლევს, ახალი აქტუალურობით შევაფასოთ 30 წლის წინანდელი მოვლენები.

რუსული სახელისუფლო წრეების მიერ თავს მოხვეული გეოპოლიტიკური კონფლიქტი საზოგადოებაში არსებულ წინააღმდეგობებს იყენებდა. ჯერ ფარულად, შემდეგ კი უკვე ღიად, ზემოდან ინსპირირებული კონფლიქტის ფონზე რუსეთის მიერ მოქმედებაში მოყვანილი ძალმომრეობის მექანიზმი სულ უფრო მეტი მშვიდობიანი მოქალაქის ცხოვრებას ანგრევდა. ისევე, როგორც დღეს უკრაინაში, 30 წლის წინ აფხაზეთშიც ნადგურდებოდა და მშობლიური მიწიდან იდევნებოდა მშვიდობიანი მოსახლეობა, რომელიც მეზობლის იმპერიულ ამბიციებს ვერ ეგუებოდა. ამ ომმა იმსხვერპლა 10 000-ზე მეტი ადამიანი, ხოლო 300 000-მდე ადამიანი - დევნილად აქცია, რაც საქართველოსთვის უზარმაზარი ციფრია.

დღეს არავითარ ეჭვს ადარ იწვევს, რომ რუსეთის ომი უკრაინის წინააღმდეგ დანაშაულებრივია, რუსეთის ტერიტორიული და იდეოლოგიური პრეტენზიები მეზობელი სახელმწიფოების მიმართ კი - ცხადზე ცხადი. მაგრამ ეს ომიც დაიწყო, როგორც საფარქვეშ მიმდინარე სპეცოპერაცია, როდესაც რუსეთის „ფეესბე“-ს აგენტებმა, უკრაინელ სეპარატისტებად შენიღბულებმა, უკრაინის ადმოსავლეთ რეგიონებში აამოქმედეს ომისა და ომის დანაშაულების მანქანა და უკრაინის ტერიტორიაზე ე.წ. „დამოუკიდებელი რესპუბლიკების“ შექმნა დაიწყო. ყოველ კომპრომისს უკრაინის მხრიდან რუსეთი ისევ უკრაინის წინააღმდეგ იყენებდა, რამეთუ იმპერიის მიზანი მეზობელი სახელმწიფოების განადგურება და შთანთქმვაა.

სცენარი, რომელსაც რუსეთი 2014-2022 წლებში უკრაინაში იყენებს, მანამდე წარმატებით იქნა გამოცდილი საქართველოს წინააღმდეგ, ჯერ 90-იან წლებში, შემდეგ კი 2008 წელს. ყველაზე დიდი სამხედრო დანაშაულები ჩადენილ იქნა რუსეთის კონტროლქვეშ მოქცეულ ტერიტორიებზე. ასე იყო 2008 წელს, როცა ყველა ქართული სოფელი, სახლი ცხინვალის რეგიონში სამშენებლო ბულდოზერებმა გაანადგურეს საზავო ხელშეკრულების გაფორმების შემდეგ, რომელსაც საფრანგეთის შუამდგომლობით მოეწერა ხელი. ასე იყო 90-იან წლებშიც. ზუსტად 30 წლის წინ, 1992 წლის სექტემბერში, საომარი მოქმედებების დაწყებიდან 2 კვირის თავზე, საქართველომ სცადა განემუხტა სიტუაცია საბრძოლო მოქმედებების ზონაში და მოსკოვში შემდგარი მოლაპარაკებების შემდეგ ხელი მოაწერა შეთანხმებას ცეცხლის შეწყვეტისა და გაგრის რაიონიდან ჯარების გაყვანის თაობაზე. საქართველოს მხრიდან შეთანხმების პირობების შესრულებისთანავე ქალაქი გაგრა შტურმით იქნა აღებული მოწინააღმდეგის მიერ, ქალაქის მოსახლეობა კი ეთნიკური წმენდის მსხვერპლი გახდა. იგივე სცენარი განმეორდა ცეცხლის შეწყვეტისა და ჯარების გაყვანის თაობაზე კიდევ ერთი ხელშეკრულების ხელმოწერის შემდეგ- 1993 წლის სექტემბერში, როდესაც განიარაღებული სოხუმის შტურმით აღება დაიწყო.

განსაკუთრებული სისასტიკე, რომლითაც ქართველებს ხოცავდნენ, შემთხვევითი არ იყო: ის მიზნად ისახავდა შიშის დათესვას და მშვიდობიანი მოსახლეობის განდევნის გაიოლებას, რომელიც არ ეგუებოდა ოკუპანტის ქმედებებს. შედეგად, აფხაზეთის თითქმის მთელი ქართული მოსახლეობა გამოდევნილ იქნა ამ რეგიონიდან.

გიორგი არზიანი
თბილისის სოციალური კვლევების სკოლა

გამოფენა „ომის დანაშაული“

პირველად საქართველოში 2018 წელს ჩამოვედი, პარლამენტთან გამართული „რეივ - აქციის“ დროს. აღმაფრთოვანა საკუთარი უფლებების დაცვისკენ მიმართული ახალგაზრდული მოძრაობის ფორმამ და შემართებამ - მაშინ, როცა ჩვენ რუსეთში პოლიტიკური შეხედულებების თავისუფლად გამოხატვის საშუალება არ გვქონდა. 2022 წლის თებერვალში რუსეთის მიერ უკრაინაში ჯარების შეყვანის შემდეგ, პროტესტის ნიშნად, დავტოვე მოსკოვი და დედასთან ერთად თბილისში ჩამოვედი, სადაც უკვე ნ თვეა ვცხოვრობთ. მე ბევრს ვსაუბრობ ქალაქის მცხოვრებლებთან, რომლებიც ხშირად მიაბობენ საქართველოს მიმართ რუსეთის საოკუპაციო პოლიტიკის შესახებ ისტორიულ ჭრილში. თითქმის ყველა, ვისაც რუსეთზე ვესაუბრები, მიყვება, თუ რა საშინელი დანაშაულები ჩაიდინა რუსეთმა აფხაზეთის ომის დროს. ამიტომ ჩემს ახალ ნამუშევრებში ფოკუსი რუსეთის მიერ უკრაინაში ჩადენილი სამხედრო დანაშაულებიდან საქართველოში, კერძოდ, აფხაზეთში ჩადენილ სამხედრო დანაშაულებზე გადმოვიტანე.

„მინდა დავამატო, რომ დამოუკიდებლობის მოსაპოვებლად მიმართული ეს მოძრაობა შეუქცევადია, რომ ისარი ათასზე მეტი წლის წინ იქნა გასროლილი, მისი ფრენა გრძელდება და მას ვერავინ შეაჩერებს. ჩვენ, ქართველები, ათასი წელია ვიბრძვით ჩვენი დამოუკიდებლობისთვის. თუმცა ჩვენ უნდა შევმატოთ ამ ბრძოლას პროგრესისტული და ლიბერალური აზრი - ბრძოლის მიზანი ხომ თავისუფალი, აყვავებული და თანამედროვე საქართველოა. რა თქმა უნდა, ოსეთთან და აფხაზეთთან ერთად... ეს საქართველოს ცოცხალი სხეულია - როგორც სხვადასხვა რეგიონების იდუმალი, მისტიკური ერთობა. იტალიელს არასდროს ავიწყდება, რომ ის ბოლონიელია, ვენეციელი ან გენუელი, მაგრამ იტალია აგრძელებს არსებობას. საქართველო ცოტა ამას ჰგავს.“

საუბარი მერაბ მამარდაშვილთან. (ჟურნალი Esprit, №179, 1992 წლის თებერვალი.)

ექსპოზიციაზე წარმოდგენილია ამ თემაზე შექმნილი ნამუშევრების სერია, რომელიც 4 ნამუშევრისგან შედგება (ტილო, აკრილი, 320x148 სმ).

რიტმულად განლაგებული შავი ხაზები სურათებზე ფეხზე მდგომი და მწოლიარე ფიგურების კომბინაციით და ადამიანების თავების აღმნიშვნელი ლაქებით მინიმალისტური კომპოზიციები იქმნება. ცენტრალური სურათის სქემა აგებულია ისე, რომ შორი მანძილიდან მრავალი ხაზი და თავის გამომსახველი ლაქა ცენტრში - ჯვარცმის გამოსახულებად აღიქმება.

იმედი მაქვს, გამოფენა იქცევა ტრიგერად კულტურულ სფეროში რუსეთის საქართველოში ყოფნის და ყოფილი მოკავშირე რესპუბლიკების მიმართ იმპერიული პოლიტიკის გატარების მწვავე პრობლემის განხილვისთვის.

ალისა იოფე

სხულები (2022)

ადამიანებს რეალობის ჭარბი განცდა არ გვიყვარს: გვირჩევნია, რამდენიმე ხნის წინ უკვე მომხდარი მოვლენებისა და ჩვენს მიერ ისტორიად მიჩნეული ამბების შესახებ ვიკითხოთ, ვიდრე თავი ამ ამბებში ჩართულ მოქმედ პირად წარმოვიდგინოთ.

მიუხედავად იმისა, რომ როგორც თანამედროვე ხელოვნების კოლექციონერებს ან ხელოვნების მცოდნეებს გვსურს ვიფიქროთ, რომ ჩვენი დროის საუკეთესო და ორიგინალურ ხელოვნებას ვეზიარებით, ხშირად ხდება ისე, რომ ყველაზე მოდური და კომფორტული ხელოვნების ნიმუშების ყიდვას ვრისკავთ. ეს ყოველთვის ცუდ რამეს არ ნიშნავს. დიდი იმპრესიონისტი მხატვრების ნამუშევრების პოპულარობის ერთ-ერთი მიზეზი იმაშიც მდგომარეობს, რომ ისინი ჩვენი თანამედროვე თვალთვალის მარტივად და ლამაზად აღიქმება. იალაღები მთლიანად პასტელის ფერებშია შესრულებული. განა ვინ არ ოცნებობს ერთი წუთით მაინც მოხვდეს თივის ზვინებიან იდილიურ მინდვრებში სადაც ბედნიერი გლეხები შრომობენ და ისვენებენ?

იმპრესიონისტების ცხოვრება ყოველთვის მარტივი არ ყოფილა. ისინი რევოლუციონერები იყვნენ, თუმცა არა ჩვეულებრივი გაგებით. სამყაროს შენჯღრევას ინდუსტრიული რევოლუციისა და სამეცნიერო აზროვნების წინსვლის ფონზე ხელოვნების საშუალებით ცდილობდნენ და როგორც ხელოვანებს შესაშური პოზიცია ეკავათ: მათ გარშემო არსებული ცხოვრება შეეძლოთ ახლებურად დაეხატათ, რაც თავისთავად უკვე რევოლუციურ ამბავს წარმოადგენდა!

ამ დროიდან მოყოლებული ხელოვნების საზღვრები მუდმივი გადახედვის პროცესშია, რაც ახლა უკვე ჩვეულებრივ ამბად ითვლება. თუმცა, დღეს ჩვენ ისევ გვჭირდება რევოლუციონერები, მქადაგებლები, რომლებიც როგორც მოვლენა ახალს არაფერს წარმოადგენენ ისევე როგორც წარმავალი დრო.

ჩვენ გვჭირდება რევოლუციონერები, თუმცა აუცილებელია თვალი სიმართლეს გავუსწოროთ: განა ცოტა მაინც არ გვეშინია გმირებთან და რევოლუციონერებთან მათი გაბედული თვალებისა და ხედვის გამო შეხვედრის: უსიამოვნო ისტორიების მოყოლისას შიშის არქონის; იმ ამბების მოსმენის, რომელთა გაგებაც არავის სურს; ცუდი ამბების მაცნეების გაცნობის? ალისა იოფე დღეს თანამედროვე ხელოვნების სამყაროს ერთ უკიდურესობას წარმოადგენს. ის არა მხოლოდ ხელოვანი, არამედ აქტივისტიცაა. უკომპრომისოა თავის შემოქმედებასა და ცხოვრებაში, და მაინც, შეხვედრისას ის ისევე თავდაუგებრებულია, როგორც ჩვენ ყველა. მოკლედ შეჭრილი თმისა და შავი უნიფორმის მიღმა ნუგეშის მომგვრელი სირბილე იმალება.

ჩვენს ირგვლივ არსებული წარმავალი სამყაროსა და „ყველაზე საშინელი ამბების“ სამეულის გამოჩენასთან ერთად (ყველაზე საშინელი მსოფლიო ჰანდემია საუკუნეზე მეტი ხნის განმავლობაში; ყველაზე უარესი სამხედრო კონფლიქტი ევროპაში, რომელმაც 1945 წლის შემდეგ დამკვიდრებული მსოფლიო მშვიდობა დაარღვია; 1930-იანი წლებიდან მოყოლებული ყველაზე დიდი ეკონომიკური პრობლემები დასავლეთ ევროპაში) პოლიტიკურ წრეებში, მედიასა და სხვაგანაც ქუმარიტება უფრო მეტად დრეკადი გახდა. ჩვენ გვჭირდება, რომ ჩვენმა ხელოვანებმა წინააღმდეგობის გაწევის შესაძლებლობები და უკეთესი მომავლის იმედი შეინარჩუნონ. არ შეგვიძლია, მომავალი სიყალბეზე დავაშენოთ. ამისთვის ჩვენ მას საძირკვლად მკაფიო ხედვა და აწმყოს გაგება უნდა დავუდოთ. იყო ხელოვანი ნიშნავს ის სარკე გახდეს, რომელიც ჩვენს საცხოვრებელ დროს ასახავს.

ჩვენ ალის იოფეს მსგავსი ხელოვანები ჰაერივით გვჭირდება. უფრო მეტიც: ხელოვნების ისტორიაში მისი ადგილის გათვალისწინებით, მისი მტკიცე და თანმიმდევრული, ნასწავლი მიდგომით, იოფეს ნამუშევრები აუცილებლად გააგრძელებს სიცოცხლეს. ის ყოველთვის გამორჩეულ, სრულიად განსხვავებულ ნამუშევრებს ქმნიდა, რომლებიც ჩვენი დროის ისტორიას მოგვითხრობდნენ. ის ზრუნავს თავის მემკვიდრეობაზე: ესკიზების ან დღიურის ფორმით ყოველდღიურად ქმნის ნამუშევრების ციფრულ არქივებს. შეიძლება ეს არ იყოს ფანქრით ქაღალდზე შექმნილი ჩანახატი და მხოლოდ iPhone-ში ციფრული სახით შეიქმნას. მისი თაობა ეკრანზე გვერდის თითის მოძრაობით გადაფურცვლაში გაიზარდა: დღესდღეობით ვინდა ატარებს ჯიბით საწერ კალამს ან ფანქარს? ამ პროცესს ის სტუდიაში ციფრული ესკიზების პირდაპირ დიდი მასშტაბის ტილოზე აკრილის საღებავით გადატანით აბალანსებს. ამ დიდ ტილოებზე ხელოვანი ბოლო ათწლეულის შემოქმედებას, სერიებსა თუ ცალკეულ ნამუშევრებს დაწურავს და მათ ჩვენი წარმავალი სამყაროს მეგალითებად აქცევს.

ვფიქრობ, რომ იოფეს შემოქმედების ახსნა სწორედ აქტივიზმის და არა მაინცდამაინც ხელოვნების ისტორიისთვის ღირებულების გამოა საჭირო. ის ისეთი თამამი თემებით ოპერირებს, რომელთა ერთი შეხედვით აღქმა და სწრაფი სიდრმისეული გააზრება ძნელია. თუმცა, მათი დანახვა არც თუ ისე რთული უნდა იყოს, რადგან მხატვრული მიდგომებისა და ყველაზე ლიბერალური გაგების ფართო სპექტრის მიუხედავად, იოფეს ნამუშევრები ჯიუტად ინარჩუნებს სახვითი ხელოვნების ზოგიერთი უძველესი ტრადიციის მიმართ ერთგულებას. ის უპირატესობას ანიჭებს ისეთ მედიებს როგორებიცაა: აკრილით ტილოზე ან ქაღალდზე ხატვა; ჩანახატი, როგორც მხატვრული პრაქტიკის ძირითადი ნაწილი; გარშემომყოფი სამყაროს რეალური სახით აღბეჭდვა ისე, როგორც ამას ოდესღაც მოდერნისტები აკეთებდნენ; ხატვა, როგორც ვიზუალური მხატვრული გამოხატვის საფუძველი, რომელიც ბორცვების (ან გამოქვაბულების) სიძველისაა. მის ხელოვნებაში უდავოდ კომფორტულადაა ჩაბუდეებული კონსერვატივიზმი, რომლის დანახვაც მკაცრ, ხშირად ეროტიკულ, შავ-თეთრ სურათებში ერთი შეხედვით ხშირად ძნელია.

დღეს ხელოვნებასა და აქტივიზმს შორის კავშირი უფრო მჭიდროა, ვიდრე ის ოდესმე ყოფილა. თუკი ამასთან დაკავშირებით რაიმე ეჭვი გიჩნდებათ, ჰკითხეთ საკუთარ თავს იოფეში ხელოვანს ხედავთ თუ აქტივისტს? ამ კითხვას პასუხი ნამდვილად არ სჭირდება, რადგან ეს ორი ველი მთელ მსოფლიოში გაერთიანდა. მსოფლიო თანამედროვე ხელოვნების ისტორიაში რუსეთმა მნიშვნელოვანი ადგილი დაიმკვიდრა ისეთი შემოქმედებითი ფენომენების წყალობით, როგორებიცაა Yav Art Group და Pussy Riot. მათ შორისაა იოფეც როგორც განსაკუთრებული მოვლენა.

მაგრამ ხელოვნებისა და აქტივიზმის შესახებ ასეთი დისკუსიები ჯერ კიდევ მოდერნისტების ეპოქაში, ფუტურისტებსა და დადაისტებს შორის დაიწყო. თუმცა იმპრესიონისტების მსგავსად, ისინი არა ცხოვრებისეული, არამედ ხელოვნების საკითხებით უფრო იყვნენ დაინტერესებული. მათ შორის იყვნენ პაბლო პიკასოს მსგავსი მხატვრები, რომლებიც თავისი ჯგუფის პოლიტიკურად ყველაზე აქტიურ ხელოვანებს შორის მოაზრება. ომის თემაზე დახატული ოდესმე შექმნილი ყველაზე საკულტო ნახატი "გერნიკა" მსოფლიოში ერთ-ერთი უდიდესი ტრაგედიის, 1937 წელს მთელი ქალაქის უპრეცედენტო დაბომბვის წელს დაინახა და იმ სისასტიკეს ასახავს, რომლის მსხვერპლიც ქალები და ბავშვები აღმოჩნდნენ. პიკასოს ნახატი დღეს ევროპაში მადრიდის დამთავალიერებული ტურისტების სიაში ერთ-ერთი ყველაზე პოპულარული კულტურული საგანძურია. მისი მონოქრომული კლასტროფობია, დაკბილული ხაზები და ყვირილის ამსახველი სახეები სწორედ ამგვარი ხელოვნების ეტალონად იქცა.

იოფეს ნახატების ნახვამდეც კი ცხადი ხდება მისი უახლესი ნამუშევრების სერიის „სხეულები“ მიღმა არსებული შემზარავი ფაქტები, რომლებიც აფხაზეთში მომხდარი სისასტიკითაა შთაგონებული და ზოგადად კონფლიქტების შემზარავ სიმბოლოდაა გამოყენებული. ეს ნამუშევრები თბილისში, უკრაინაში რუსეთის შეჭრის შემდეგ დედასთან ერთად სამშობლოდან გამოქცევის შემდეგაა შექმნილი. მათი გამოსახულებები ჰოლივუდის რომელიმე ფილმის ჩახლართული სიუჟეტიდან არაა აღებული. ამ ნახატების მიღმა მოკისმომგვრელი მონაყოლის გზით ხელოვანამდე მისული რეალობაზე დაფუძნებული ამბები დგას. ის, თუ როგორ აღვიქვამთ იოფეს ნახატებს მას შემდეგ, რაც მათ უკან არსებულ ისტორიებს ვიგებთ, სრულიად პირადი ამბავია. შესაძლოა, ეს გასაოცარიც კი იყოს. მეხსიერებაში ჩარჩენილი, მაგრამ მშვიდობიანი სახეები უფრო მეტად ხსოვნას და არა სიბრძნის ან შიშის განსახიერებას ეძღვნება და შეძლებისდაგვარად მინიმალისტურ შავ-თეთრ სტილში ღრმად განცდილ პირად თანაგრძნობას ასახავს.

ჯო ვიკერი
არტ ექსპერტი, მწერალი

Ethnic cleansing of Georgians during the Abkhazia war of 1992-1993 did not become part of an extended international political discourse, because the tragic events of that war were shrouded in a fog of chaos and various interpretations of the past. Today, the changed circumstances allow us to reevaluate the 30-year-old events in a new light.

The geopolitical conflict which was imposed by the Russian governmental circles used the existing societal tensions leading to the conflict, that was inspired from above first secretly, and then openly, to ruin the lives of numerous civilians. Like in Ukraine today, 30 years ago in Abkhazia the civilian population that did not want to accept imperial ambitions of its neighbor was persecuted and driven away from its native land. The war resulted in deaths of more than 10,000 people. Up to 300,000 persons (a staggering number for Georgia) were turned into refugees.

Today, there is no doubt that Russia's war against Ukraine is a criminal act, and its territorial and ideological claims towards the neighboring states are more than obvious. But it all started as an undercover special operation, when Russian FSB agents, disguised as the Ukrainian separatists, launched the war and war crimes machine in the eastern regions of Ukraine with creation of so-called independent republics. Each compromise from the side of Ukraine was used by Russia against it, as the goal of the empire is to destroy and absorb the neighboring states.

The scenario applied by Russia in 2014-2022 in Ukraine has been successfully tested against Georgia first in the 1990s, and then in 2008. The worst war crimes were committed on the territories that were under Russian control. This was the case in 2008, when all Georgian villages and houses in the Tskhinvali region were destroyed by construction bulldozers after signing of the peace agreement under mediation of France. The same thing happened exactly 30 years ago in September 1992, two weeks after the start of war when Georgia tried to ease the situation in the combat zone and after negotiations in Moscow, signed an agreement on ceasefire and withdrawal of troops from the Gagra region. As soon as Georgia fulfilled the terms of the agreement, the city of Gagra was stormed by the enemy, turning the population into the victims of ethnic cleansing. The same scenario took place after signing of another agreement of ceasefire and withdrawal of troops in September 1993, when the disarmed Sukhumi was taken by storm.

Extreme brutality of killing the Georgians was not accidental. These acts aimed at sowing fear and easing the process of expulsion of the civilians who would not have accepted the rule of the occupier. As a result, almost entire Georgian population of the region ended up being expelled from Abkhazia.

Giorgi Arziani
The Tbilisi school for social research

Exhibition “War Crimes”

My first trip to Georgia took place in 2018 during the “rave-action” held next to the Parliament building. I was excited by the form and attitude of the youth movement that aimed at protecting of its own rights. We, in Russia did not have the opportunity to freely express our political views. In February 2022, after the invasion of the Russian troops into Ukraine I left Moscow in a protest and relocated to Tbilisi together with my mother. We have been living here for six months now. I talk a lot with the residents of the city, who often tell me about the history of Russian occupation in Georgia. Almost everyone I talk to about Russia tells me about the terrible crimes Russia committed during the war in Abkhazia. Therefore, in my new works, I shifted the focus from the war crimes committed by Russia in Ukraine to the war crimes occurred in Georgia, specifically in Abkhazia.

“I would like to add that this movement for independence is irreversible. The arrow was shot more than thousand years ago, and its flight continues. No one can stop it. We, Georgians, have been fighting for our independence for thousand years. However, we should enrich this fight with progressive and liberal thought. Its goal is a free, prosperous, and modern Georgia. Of course, this should happen together with Ossetia and Abkhazia... A mysterious, mystical unity of different regions shapes the living body of Georgia. An Italian never forgets that he is originally from Bologna, Venice or Genova, but Italy continues to exist. In this terms Georgia is similar to it.”

Conversation with Merab Mamardashvili (Esprit magazine, # 179, February 1992.)

The exhibition presents a series of four works dedicated to this topic (canvas, acrylic, 320x148 cm).

Rhythmically arranged black lines, combination of standing and lying figures and the spots representing human heads create minimalistic compositions. Design of the central image is constructed in a way that from a long distance numerous lines and the central spots resembling the heads are perceived as an image of a crucifixion.

I hope that the exhibition will turn into a trigger for discussing the urgent issues of cultural field related to Russia’s presence in Georgia and its imperial policy towards the former allied republics.

Alisa Yoffe

Bodies (2022)

As humans, we do not like too much reality: we prefer to read about life as it has already happened some time ago, in what we call history, and not imagine ourselves as being a player in life as the action takes place.

As collectors of contemporary art or art connoisseurs although we like to think we are encountering the best and most original art of our day, often we risk buying into what is most fashionable and comfortable. That is not always bad. One reason the great Impressionists endure such popularity today is that to our contemporary eyes their works are easy and pretty, all pastel colours in the pastures. Who does not dream themselves for a moment into those arcadian fields with haystacks and happy peasants at work or rest?

It was not always so easy for them. The impressionists were revolutionaries, not so much about life, it was more that art itself was calling out to be shaken up in the wake of the industrial revolution and the startling advances in scientific understanding. As artists, in fact, the impressionists had an enviable position: they could paint life around them with fresh eyes in new ways and that in itself was revolutionary!

At the time, these impressionists fighting for art itself, sat outside getting dirty painting in the fields and were often treated with suspicion. Since then the boundaries of art have been in a constant state of interrogation, that is normal now. Today, however, it is revolutionaries in life that we need, a predicament for humanity that is not new, but as old as the passage of time itself.

We need them, and yet the truth is, are we not a little afraid of those heroes and revolutionaries when we meet them? For their bold eye, their vision, those who are not scared to tell stories which are unpalatable, things no-one wants to hear, messengers of doom. Alisa Yoffe is at the sharp end of the contemporary art world today, she is not only an artist but an activist, she is uncompromising in her work and life, and yet when you meet her she seems as unsure of herself as the rest of us are. There is a reassuring gentleness behind the cropped hair and black uniform.

As this fleeting world implodes around us, in the wake of a knotted trio of 'worsts': the worst global pandemic in over a century; the worst military conflict in Europe to shatter world peace since 1945; the worst economic woes to hit Western Europe since the 1930s, the truth has become more dispensable than ever in political circles, and the media, everywhere. We need our artists to ensure that there are pockets of resistance and there is hope for better futures. We can not build the future on falsehoods, but on a clear vision and understanding of the present, to be an artist is to hold up a mirror to the times we live in.

We need artists like Alisa Yoffe like we need water and air. More than that though, taking into account her place in art history, with her steadfast and consistent, learned approach, Yoffe's work will endure. She has already created a distinctive body of work which stands on its own and tells the story of our times. She takes care of her legacy: building up digital archives of images she produces almost daily as a sketch book or diary. It may not be pencil on paper, but done in digital form on an iPhone, her generation grew up making finger swipes on a screen: who even carries a pen or a pencil in their pocket these days? This she balances with a studio practice in which she paints in acrylic on canvas large scale images made directly from selected digital sketches. Collectively these large scale works on canvas represent a distillation of all that she has produced over the past decade, each group or series or individual work becomes a megalith in our fleeting world.

I believe the art historical value of Yoffe's work needs explaining not in spite of but because of the power of her activism. She hits you between the eyes with such bold subjects that it is hard to take a quiet look and reflect deeper. Yet it should not be that hard to see it either, for despite the sheer mass of artistic approaches in the most liberal sense open to artists today, Yoffe's work remains stubbornly faithful to some of the oldest traditions in fine art. There are her preferred media: acrylic on canvas or on paper; there is the sketching as the cornerstone of artistic practice, capturing the world as it is around her as the modernists once did, drawing as a fundamental building block of visual artistic expression which is as old as the hills (or caves). There is undeniably a conservatism comfortably nestled in her art which is often difficult to see at a first look with her strident, often erotically charged, black and white images.

The dovetail between art and activism is tighter today than ever before: if you are in any doubt about this, ask yourself do you see Yoffe as an artist or activist? This question does not really need an answer, these fields have come together across the world and in the history of global contemporary art Russia has earned a major chapter by virtue of such artistic phenomena as Yav Art Group and Pussy Riot; Yoffe is the painter among them, she has carved out a special place.

But such discussions about art and activism stretch back to the modern era to the futurists and dadaists although like the impressionists they were more concerned with art than life. Or artists like Pablo Picasso who was among the most politically active painter in his peer group. The most iconic painting of war that has ever been made, 'Guernica', was painted in the year of what was one of the world's biggest tragedies, the unprecedented bombing of a whole town in 1937, an atrocity believed to have focussed on women and children. Picasso's painting is one of the most visited cultural treasures in Europe today on the list of every tourist to Madrid. Its monochrome claustrophobia, jagged lines and screaming faces are a benchmark for such art.

Even before you look at Yoffe's paintings, the gruesome facts behind her most recent series of works, Bodies, inspired by atrocities in Abkhazia which she takes as a symbol of wider conflicts are bloodcurdling. She painted the works in Tbilisi, having fled with her mother from her own homeland after Russia's invasion of the Ukraine. They are not taken from an episode in the twisted plot of a Hollywood movie, here the shocking story behind these paintings passed around by way of anecdote, is based on reality. How we look at Yoffe's paintings once we know what lies behind them is something entirely personal, but you may be surprised. These are haunting yet peaceful paintings more about remembrance, an embodiment not of anger or fear, but a deeply experienced personal compassion painted in the most minimal way, in black and white.

Jo Vickery
Art Expert, Writer

Этнические чистки грузин во время войны в Абхазии 1992-1993 гг. не являлись частью большого международного политического дискурса, так как трагические события этой войны были спрятаны за туманом разнообразных интерпретаций прошлого и перечисления хаотичных событий. Сегодня ситуация изменилась, и позволяет с новой актуальностью взглянуть на события тридцатилетней давности.

Геополитический конфликт, навязанный российскими властными кругами, использовал существовавшие в обществе противостояния. Вначале под прикрытием, а потом уже открыто Россия раскручивала маховик насилия, калеча все больше и больше мирных человеческих жизней. Как и сегодня в Украине, в Абхазии тридцать лет назад подвергалось уничтожению и изгнанию мирное население, которое не приемлило имперские амбиции соседа. Эта война унесла более 10 000 человеческих жизней, и сделало беженцами около 300 000 человек, огромная цифра для Грузии.

Сегодня не возникает сомнений, что война России против Украины - преступна, а российские территориальные и идеологические претензии к соседним государствам - очевидны. Но началась это война как спецоперация под прикрытием, когда агенты ФСБ России под видом украинских сепаратистов запускали маховик войны и военных преступлений в восточных регионах Украины, и на территории Украины началось создание т.н. независимых республик. Каждый компромисс со стороны Украины использовался Россией против Украины, так как цель империи — это разрушение и поглощение соседних государств.

Сценарий, использованный Россией в Украине в 2014-2022 гг., до этого был с успехом применен против Грузии, сначала в 90-х, а потом уже в 2008 году. Самые большие военные преступления были совершены на тех территориях, которые отошли под контроль России. Так было в 2008, когда все грузинские села и дома в Цхинвальском регионе были разрушены строительными бульдозерами после подписания соглашения о перемирии, подписанного при посредничестве Франции. Так было и в 90-х. К примеру, ровно 30 лет назад, в сентябре 1992, уже через две недели после начала военных действий, Грузия попыталась разрядить ситуацию в зоне боевых действий и на переговорах в Москве подписала и выполнила соглашение о прекращении огня и отвода войск из района Гагры. Как только это было сделано, город Гагры был взят штурмом, а население города подверглось этнической чистке. Этот же сценарий повторился при подписании еще одного соглашения о прекращении огня и отвода войск - после чего в сентябре 1993 года началось взятие штурмом обезоруженного города Сухуми.

Особая жестокость, с которой убивали грузин, не была случайна, а была направлена на то, чтобы посеять страх и облегчить изгнание мирного населения, не готового согласиться с действиями оккупанта. В результате, почти все грузинское население Абхазии было изгнано из региона.

Гиорги Арзиани
Тбилисская школа социальных исследований

Выставка «Военные Преступления»

Впервые я посетила Сакартвело в 2018 году во время «Рейв-протеста» у парламента. Тогда меня воодушевила форма и драйв молодежного движения в отстаивании своих прав, когда в России мы не имели свободы политического высказывания. После введения Россией войск в Украину в феврале 2022 года, в знак протеста я покинула Москву и я, вместе с моей матерью приехала в Тбилиси, здесь мы живем 6 месяцев. Я много говорю с жителями города и мне часто рассказывают в исторической перспективе об оккупационной политике России в отношении Сакартвело. Почти каждый, с кем я говорю о России рассказывает о том, какие страшные преступления совершила Россия во время войны в Абхазии. Поэтому в моих новых работах, я перевела фокус с военных преступлений России в Украине, на военные преступления совершенные в Сакартвело, а именно в Абхазии.

«Хочу добавить, что это движение за независимость необратимо, что стрела запущена более тысячи лет назад, ее полет продолжается и никто не может его остановить. Мы, грузины, боремся за нашу независимость в течение тысячелетия. Однако нам следует привнести в эту борьбу немного прогрессистского и либерального смысла, ведь цель борьбы – это свободная, процветающая и современная Грузия.

Но существуют Осетия, Абхазия ...

Разумеется, вместе с Осетией и Абхазией... Это живое тело Грузии как таинственное, мистическое соединение различных регионов. Итальянец никогда не забывает, что он болонец, венецианец или генуэзец, но Италия продолжает существовать. Грузия немного напоминает это.»

Беседа с Мерабом Мамардашвили

(Опубликовано в журнале Esprit, N 179, fevrier 1992. Перевод с французского.)

На экспозиции представлена серия работ на эту тему и состоит из 4 работ (холст, акрил, 320x148 см.).

Ритмически расположенные черные линии на картинах организуют композицию стоящих и лежащих фигур, а пятна обозначают головы. Композиция центральной картины построена таким образом, чтобы на расстоянии множество линий и пятно головы в центре складывались в образ распятия.

Я надеюсь выставка может стать триггером в культурной сфере к обсуждению острой проблемы присутствия России в Сакартвело и проведению имперской политики в отношении бывших союзных республик.

Алиса Йоффе

Тела (2022)

Мы люди, и мы не любим, когда реальности слишком много: мы предпочитаем читать о событиях, которые происходили в прошлом, в том, что мы называем историей, и не представляем себя участниками событий в тот момент, когда происходит действие.

Как коллекционеры современного искусства или ценители искусства, хоть нам и нравится думать, что мы сталкиваемся с самым лучшим и оригинальным искусством наших дней, часто мы рискуем купить то, что наиболее модно и удобно. Это не всегда плохо. Одна из причин, почему великие импрессионисты пользуются такой популярностью сегодня, заключается в том, что для наших современных глаз их работы легки и милы, все эти пастельные цвета на лугах. Кто не мечтает на мгновение попасть в поля Аркадии – со стогами сена и счастливыми крестьянами за работой или на отдыхе?

Им не всегда было так легко. Импрессионисты были революционерами, но не столько в жизни, сколько в том, что само искусство требовало встряски после промышленной революции и поразительного прогресса в развитии науки. Как художники импрессионисты занимали завидное положение: они могли рисовать жизнь вокруг них свежим взглядом и по-новому, и это само по себе было революционным!

В то время импрессионисты, боровшиеся за искусство как таковое, работали на улице, пачкали картины в полях, и к ним часто относились с подозрением. С тех пор границы искусства постоянно подвергаются сомнению, и сейчас это нормально. Сегодня, однако, нам нужны революционеры в жизни, и эта проблема для человечества не нова, а стара, как само течение времени.

Мы нуждаемся в них, и все же, по правде говоря, не боимся ли мы немного этих героев и революционеров, когда встречаем их? За их смелый взгляд, за их видение – тех, кто не боится рассказывать неприглядные истории, вещи, которые никто не хочет слышать, вестников гибели. Алиса Йоффе сегодня находится на острие мира современного искусства, она не только художник, но и активист, она бескомпромиссна в своей работе и жизни, и все же, когда вы встречаете ее, она кажется такой же неуверенной в себе, как и все мы. За стриженными волосами и черной униформой скрывается спокойная мягкость.

По мере того, как этот мимолетный мир разрушается вокруг нас в результате трех «худших» событий: самой страшной глобальной пандемии более, чем за столетие; самого страшного военного конфликта в Европе, который потряс мир во всем мире с 1945 года; самых тяжелых экономических проблем, постигших Западную Европу, начиная с 1930-х годов – правда стала как никогда недопустимой в политических кругах, в средствах массовой информации, повсюду. Нам нужны наши художники, чтобы гарантировать, что есть очаги сопротивления и есть надежда на лучшее будущее. Мы не можем строить будущее на лжи, а только на ясном видении и понимании настоящего. Быть художником – значит быть зеркалом времени, в котором мы живем.

Нам нужны такие художники, как Алиса Йоффе, как воздух. Более того, учитывая ее место в истории искусства, благодаря ее упорному и последовательному, выработанному подходу, работы Йоффе будут жить. Она уже создала уникальный корпус работ, который является самостоятельным и рассказывает историю нашего времени. Она заботится о своем наследии: создает цифровые архивы изображений, которые делает почти ежедневно, как альбом для зарисовок или дневник. Это может быть не карандаш на бумаге, а цифровая форма на Iphone, ведь ее поколение выросло, водя пальцем по экрану: кто в наши дни носит в кармане ручку или карандаш? Эту практику она совмещает с работой в студии, где пишет акриловыми красками на холсте масштабные изображения, сделанные непосредственно с выбранных цифровых эскизов. В совокупности эти масштабные работы на холсте представляют собой дистилляцию всего того, что она создала за последнее десятилетие; каждая группа, серия или отдельная работа становится мегалитом в нашем быстротечном мире.

Я считаю, что ценность работ Йоффе с точки зрения истории искусства нуждается в объяснении не вопреки, а благодаря силе ее активизма. Она бьет вас по глазам такими смелыми темами, что трудно отвлечься и глубоко задуматься. Впрочем, это и не должно быть слишком трудно, ведь несмотря на огромное количество художественных подходов в самом либеральном смысле, открытых сегодня художникам, работы Йоффе остаются упрямо верными некоторым из старейших традиций

изобразительного искусства. Это и предпочитаемые ею средства: акрил на холсте или на бумаге; и наброски как краеугольный камень художественной практики, запечатление окружающего мира, как это когда-то делали модернисты, рисунок как фундаментальный элемент визуального образа – это старо, как мир. Несомненно, в ее искусстве уютно расположился консерватизм, что зачастую трудно заметить с первого взгляда на ее резкие, часто эротически заряженные, черно-белые изображения.

Связь между искусством и активизмом сегодня тесна как никогда: если вы сомневаетесь в этом, спросите себя, кем вы считаете Йоффе – художницей или активисткой? Этот вопрос не требует ответа, эти области пересекаются во всем мире, и в истории мирового современного искусства Россия открыла важную главу, благодаря таким художественным явлениям, как арт-группы «Явь» и Pussy Riot; Йоффе –художница этого ряда, где она заняла свое особое место.

Но современная дискуссии об искусстве и активизме зарождается еще у футуристов и дадаистов, хотя, как и импрессионисты, они были больше озабочены искусством, чем жизнью. Или у таких художников, как Пабло Пикассо, который был одним из самых политически активных художников среди его сверстников. Самая знаковая из когда-либо созданных картин о войне, «Герника», была написана в год одной из самых больших трагедий в мире –беспрецедентной бомбардировки целого города в 1937 году, в ходе которой, как считается, пострадали женщины и дети. Сегодня картина Пикассо является одним из самых посещаемых культурных сокровищ Европы и входит в список must see каждого туриста, приезжающего в Мадрид. Ее монохромная клаустрофобия, неровные линии и кричащие лица являются эталоном подобного искусства.

Еще до того, как вы взглянете на картины Йоффе, вам откроются жуткие факты, лежащие в основе ее последней серии работ «Тела», навеянные зверствами в Абхазии, которые она воспринимает как символ более широких конфликтов. Она написала эти работы в Тбилиси, покинув вместе с матерью свою родину после вторжения России в Украину. Они не взяты из эпизода в закрученном сюжете голливудского фильма, здесь шокирующая история, стоящая за этими картинами, передаваемая по кругу в виде анекдота, основана на реальности. Как мы будем смотреть на картины Йоффе после того, как узнаем, что за ними скрывается, – дело сугубо личное, но возможно, вы будете удивлены. Это пугающие, но спокойные картины, скорее, о воспоминаниях, воплощение не гнева или страха, а глубоко пережитого личного сострадания, написанные в предельно минимальной манере, в черно-белых тонах.

Джо Виккери
Арт эксперт, писательница

ფოტო: ჟენია ფილატოვა, რომან კადარია
თარგმანი: თამარ ჯანაშია
დიზაინი: გეგა პაქსაშვილი
Photos: Jenia Filatova, Roman Kadaria
Translation: Tamar Janashia
Design: Gega Paksashvili
Фотографии: Женя Филатова, Роман Кадария
Перевод: Тамар Джанашия
Дизаин: Гега Паксашвили

აღისა იოფე 1987 წელს ტაშკენტში, უზბეკეთის სსრ-ში დაიბადა. მან ხელოვნება მოსკოვის თანამედროვე ხელოვნების ინსტიტუტში ანატოლი ოსმოლოვსკის ხელმძღვანელობით შეისწავლა. იყო იოსიფ ბროდსკის ფონდის სტიპენდიატი და 2017-2018 წლებში რომის ამერიკული აკადემიის რეზიდენტი.

2021 წელს მან მიიღო დემიან ბედნის პრიზი ნომინაციაში „მემარცხენე პერსპექტივა“. 2015 წელს კი ჟურნალმა Forbes ის ერთ-ერთ ყველაზე პერსპექტიულ ახალგაზრდა რუს მხატვრად დაასახელა.

აღისა იოფე თანამშრომლობდა ისეთ ბრენდებთან, როგორებიცაა Comme des Garçons, Maison Margiela და Cartier. 2020 წელს Art Newspaper Russia-მა აღისა მომავალში 50 სავარაუდოდ ყველაზე წარმატებულ რუს ხელოვანს შორის მე-4 ადგილზე დაასახელა. ასევე, ვებგვერდის Afisha Daily ექსპერტების თანახმად ის ერთ-ერთი ყველაზე მთავარი ახალგაზრდა რუსი მხატვარია.

მისი პერსონალური გამოფენები ტარდება რუსეთში, გერმანიაში, ნიდერლანდებსა და შვედეთში. აღისა იოფეს ნამუშევრები ინახება კლაიპედას კულტურის კომუნიკაციის ცენტრში (ლიტვა), ჰორვატის ხელოვნების ფონდში (უნგრეთი), ფენიქსის ხელოვნების მუზეუმში (აშშ), ტრეტიაკოვის გალერეაში (რუსეთი).

2022 წლის მარტიდან აღისა იოფე თბილისში (საქართველო) ცხოვრობს და მუშაობს.

Alisa Yoffe was born in 1987 in Tashkent, Uzbek SSR. She studied art under Anatoly Osmolovsky, and of the Institute of Contemporary Art in Moscow. Fellow of the Joseph Brodsky Fellowship Fund and a resident of the American Academy in Rome, 2017-2018.

In 2021 she won the Demyan Bedny Prize in the nomination “Left Perspective”.

In 2015 Forbes magazine named Alisa the one of the most promising young Russian artists.

She collaborated with brands such as Comme des Garçons, Maison Margiela and Cartier. In 2020 the Art Newspaper Russia put Alisa in 4th place in the Top-50 the most likely to succeed Russian Artists. Also, she is one the main young Russian Artists according to experts of site Afisha Daily.

Her personal exhibitions run in Russia, Germany, Netherlands and Sweden.

Alisa Yoffe’s works are held in Klaipėda Culture Communication Centre (Lithuania), Horvath Art Foundation (Hungary), Phoenix Art Museum (USA), Tretyakov Gallery (Russia).

Since March 2022 she lives and works in Tbilisi (Georgia).

Алиса Йоффе родилась 1987 году в Ташкенте (Узбекская ССР). Ученица Анатолия Осмоловского, закончила ИСА в Москве. Стипендиатка премии Иосифа Бродского 2017 года и резидентка Американской Академии в Риме 2017-2018.

В 2021 году лауреатка премии Демьяна Бедного в направлении «левая перспектива».

По мнению журнала Форбс Россия Алиса одна из самых перспективных молодых художников.

Она сотрудничает с брендами Comme des Garçons, Maison Margiela и Cartier. В 2020 году заняла 4-е место в топ-50 самых перспективных художников по мнению газеты The Art Newspaper Russia. В этом же году сайт Афиша Daily включил Йоффе в топ-50 главных молодых художников России.

Ее персональные выставки проходили в России, Германии, Нидерландах и Швеции.

Работы Алисы Йоффе находятся в коллекциях Klaipėda Culture Communication Centre (Литва), Horvath Art Foundation (Венгрия), Phoenix Art Museum (США), Tretyakov Gallery (Россия).

В настоящее время художница живет и работает в Тбилиси (Грузия).

Р А С П О Р Я Ж Е Н И Е

ПРЕЗИДЕНТА РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

О реализации Соглашения о прекращении огня в Абхазии
и механизме контроля за его соблюдением

1. Согласиться с предложениями о реализации Соглашения о прекращении огня в Абхазии и механизме контроля за его соблюдением, изложенными в записке МИДа России.

2. Назначить Председателя ГКЧС России Шойгу Сергея Кужугетовича руководителем российской части Объединенной комиссии по урегулированию в Абхазии.

3. С. К. Шойгу внести в Совет Министров – Правительство Российской Федерации предложения по составу российской части Комиссии и обеспечению ее деятельности.

Президент Российской Федерации

Б. Ельцин

29 июля 1993 года

№ 539-рп

С О Г Л А Ш Е Н И Е

О ПРЕКРАЩЕНИИ ОГНЯ В АБХАЗИИ И МЕХАНИЗМЕ
КОНТРОЛЯ ЗА ЕГО СОБЛЮДЕНИЕМ

Представители сторон в конфликте при посредничестве России согласились о следующем:

1. Участвующие в конфликте стороны с 12.00 часов 28 июля 1993 года возвращаются к строгому соблюдению режима прекращения огня и неприменения силы друг против друга в зоне конфликта,

ივლისის ცეცხლის შეწყვეტის შესახებ შეთანხმების იმპლემენტაციის თაობაზე მიღებული განკარგულების ნაწილი, რომელიც რუსეთმა საქართველოს წინააღმდეგ გამოიყენა აფხაზეთის საბოლოო ოკუპაციისათვის.

Part of the order on the implementation of the July truce, which was used by Russia against Georgia for the final occupation of Abkhazia. Article 2 of the order: "To appoint the Chairman of the State Committee for Emergency Situations of Russia Shoigu Sergey Kuzhugetovich as the head of the Russian part of the Joint Commission for Settlement in Abkhazia".

«Часть распоряжения о выполнении июльского перемирия, которое было использовано Россией против Грузии для окончательной оккупации Абхазии.» (Пункт 2.- цитата.) <http://kremlin.ru/acts/bank/4109/print>